

ข้อมูลพื้นฐาน
ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง : 13° 00' N 105° 00' E ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อาณาเขต : ทิศเหนือติดประเทศไทย (เขต จ.อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์และบุรีรัมย์) และ สปป.ลาว (แขวงอัตตะปือและจำปาสัก)
ทิศตะวันออกติดเวียดนาม (เขต จ.คอมทุม เปดกู การ์ลัดและกวางตี๊ด)
ทิศตะวันตกติดประเทศไทย (เขต จ.สระแก้ว จันทบุรีและตราด)
ทิศใต้ติดอ่าวไทย
มีพรมแดนติดกับพรมแดน สปป.ลาว 541 กม. ไทย 798 กม. และเวียดนาม 1,228 กม.

พื้นที่ : 181,035 ตร.กม. (พื้นดิน 176,515 ตร.กม. พื้นน้ำ 4,520 ตร.กม.) หรือมีขนาดประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศไทย กว้าง 500 กม. ยาว 450 กม.

ชายฝั่งทะเล : 443 กม.

ภูมิประเทศ : กัมพูชามีลักษณะภูมิประเทศคล้ายชาม หรืออ่างคือ ตรงกลางเป็นแอ่งทะเลสาบ และลุ่มแม่น้ำโขงอันกว้างขวาง มีภูเขาล้อมรอบอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตะวันออกมีแนวเทือกเขาอันนัมที่เป็นพรมแดนกับประเทศเวียดนาม ด้านเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือมีแนวเทือกเขาพนมดงรักที่เป็นพรมแดนกับไทย ด้านใต้และตะวันตกเฉียงใต้มีแนวเทือกเขาบรรทัดที่เป็นแนวพรมแดนกับประเทศไทย เฉพาะด้านตะวันออกเฉียงใต้เท่านั้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง

จุดต่ำสุด บริเวณอ่าวไทย 0 ม.

จุดสูงสุด พนมอาออร์ล (Phnum Aoral) สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,813 ม.

แม่น้ำทะเลสาบสำคัญ : - แม่น้ำโขง ไหลจาก สปป.ลาวเข้าสู่ภาคเหนือของกัมพูชาแล้วไหลผ่านเข้าเขตเวียดนาม มีความยาวในเขตกัมพูชารวม 500 กม.

- แม่น้ำทะเลสาบ เชื่อมระหว่างแม่น้ำโขงกับทะเลสาบ ความยาวประมาณ 130 กม.

- แม่น้ำบาสัก (Bassac) เชื่อมต่อกับแม่น้ำทะเลสาบที่หน้าพระบรมมหาราชวัง กรุงพนมเปญ ความยาว 80 กม.

- ทะเลสาบ (Tonle Sap) เป็นทะเลสาบขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ทั้งหมด 3,000 ตร.กม. อยู่ห่างจากกรุงพนมเปญประมาณ 100 กม. ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กำปงธม กำปงชะนัง โพธิสัต พระตะบอง และเสียมเรียบ ในตอนทะเลสาบมีปลาชุกชุมกว่า 300 ชนิด

ภูมิอากาศ : ร้อนชื้น มีฤดูฝนยาวนาน อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 20-36 องศาเซลเซียส

อุณหภูมิเฉลี่ยในกรุงพนมเปญ 27 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม

ฤดูแล้ง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-เมษายน

เดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงที่สุด เดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำที่สุด เดือนตุลาคมมีฝนตกชุกที่สุด

1.2 ประชากร

จำนวนประชากร : 14 ล้านคน (ก.ค. 2550) ประชากรร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบท

ความหนาแน่นของประชากร : 78.0 คนต่อ ต.จ.กม.

อัตราการเพิ่มของประชากร : ร้อยละ 1.7 ต่อปี

โครงสร้างอายุ :

ประชากรช่วงอายุ 0-14 ปี มีร้อยละ	34.0 (ชาย 2.41 ล้านคน หญิง 2.36 ล้านคน)
ประชากรช่วงอายุ 15-64 ปี มีร้อยละ	62.4 (ชาย 4.23 ล้านคน หญิง 4.50 ล้านคน)
ประชากรช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไปมีร้อยละ	3.6 (ชาย 0.19 ล้านคน หญิง 0.31 ล้านคน)

สัดส่วนประชากรชาย : หญิง : 0.95

อายุเฉลี่ยของประชากร : 61.29 ปี

อัตราส่วนประชากรที่รู้หนังสือ : 73.6 %

เชื้อชาติ : กัมพูชา 90% เวียดนาม 5% จีน 1 % อื่นๆ 4%

ศาสนา : พุทธศาสนานิกายเถรวาท 95% (มี 2 นิกายย่อย ได้แก่ ธรรมยุติและมหานิกาย โดยมีสมเด็จพระสังฆราช 2 องค์) ศาสนาอิสลาม (หรือเขมรจามซึ่งมีประมาณ 200,000 คน) และศาสนาคริสต์

ภาษา : ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาเขมร ส่วนภาษาที่ใช้งานทั่วไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม จีน และไทย

แรงงานในภาคธุรกิจต่างๆ : ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 73.7
ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 7.0
ภาคบริการและอื่นๆ ร้อยละ 19.3

อัตราการว่างงาน : ร้อยละ 1.0

1.3 ข้อมูลทั่วไปอื่นๆ

กษัตริย์ : พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดมสีหมุนี

(His Majesty Preah Bat Samdech Preah Boromneath Norodom Sihamoni)
เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ 14 ต.ค. 47

- นายกรัฐมนตรี : สมเด็จอัครมหาเสนาบดีเดโชฮุน เซน
(Samdech Akka Moha Sena Padei Techo Hun Sen)
รองหัวหน้าพรรค CPP (วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี)
- รมว. กระทรวงพาณิชย์ : นายจอม ประสิทธิ์ (Mr. Cham Prasidh)
- เมืองหลวง : กรุงพนมเปญ (Phnom Penh) มีประชากรประมาณ 1,000,000 คน
เป็นแหล่งการค้า การลงทุนที่สำคัญ
- เมืองสำคัญ : - กำปงจาม เป็นเมืองทำการค้า มีประชากร ประมาณ 1,513,500 คน
- เสียมราฐ เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรม เนื่องจากเป็นที่ตั้งของ
นครวัด นครธมซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก มีประชากรประมาณ 662,500 คน
- พระตะบอง เป็นเมืองกระจายสินค้า มีประชากรประมาณ 716,600 คน
- เกาะกง เป็นที่ตั้งของท่าเรือจามเเยียม ซึ่งเป็นเมืองท่าที่สำคัญของประเทศ
มีประชากรประมาณ 74,400 คน
- สีหนุวิลล์ (กำปงโสม) เป็นเมืองทำการค้าและการท่องเที่ยว
มีประชากรประมาณ 900,000 คน
- ทรัพยากรธรรมชาติ : อัญมณี เหล็ก ฟอสเฟต บ็อกไซต์ ซิลิคอน ถ่านหิน แร่กานิส น้ำมัน แก๊ส ไม้สัก
การประมง บริเวณรอบทะเลสาบเขมร (Tonle Sap) เป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญ
ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
การทำป่าไม้ บริเวณเขตภูเขาทางภาคเหนือ โดยล่องมาตามแม่น้ำโขง กัมพูชา
เป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มากที่สุดหากเปรียบเทียบกับประเทศ
เพื่อนบ้าน ปัจจุบันป่าไม้ลดลงอย่างมากหลังจากที่รัฐบาลเปิดให้สัมปทานป่ากับ
บริษัทเอกชนจากประเทศ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และญี่ปุ่น
- เวลา : เท่ากับประเทศไทย หรือ GMT +7 ชั่วโมง
- วันชาติ : 9 พฤศจิกายน ซึ่งเป็นวันได้รับเอกราชเมื่อปี 2496

2. การเมือง/การปกครอง

2.1 ประวัติศาสตร์การเมือง

กัมพูชาปกครองระบบกษัตริย์ โดยกษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ กัมพูชามีกษัตริย์สืบทอดมาตั้งแต่ในยุคทวารวดีของสมัยพระนคร ในปี 2484 สมเด็จพระนโรดมสีหนุทรงขึ้นครองราชย์ ครั้นถึงปี 2498 ทรงสละราชสมบัติ แต่ยังคงกุมอำนาจไว้ในฐานะนายกรัฐมนตรี ประมุขของประเทศ และประธานาธิบดี ในปี 2513 นายพล ลอนนอล ก่อรัฐประหาร สมเด็จพระนโรดมสีหนุต้องเสด็จลี้ภัยไปยังปักกิ่ง และได้ร่วมเป็นพันธมิตรกับคอมมิวนิสต์เขมรแดง เมื่อรัฐบาลเขมรแดงยึดอำนาจได้ในปี 2518 จึงทรงเสด็จกลับคืนสู่พนมเปญ แต่พระองค์กลับถูกพันธมิตรกักตัวไว้ หลังเวียดนามขับไล่รัฐบาลเขมรแดงออกไปในปี 2522 พระองค์ทรงตั้งตนเป็นประธานาธิบดีพลัดถิ่นของแนวร่วมต่อต้านเวียดนาม ทรงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในประเทศจีนและเกาหลีเหนือ ในเดือนพฤษภาคม 2536 หลังจากการเลือกตั้งที่สหประชาชาติเป็นผู้จัดขึ้น กัมพูชาได้กลายเป็นประเทศที่ปกครองโดยพระมหากษัตริย์โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด มีสมเด็จพระนโรดมสีหนุเป็นประมุขของประเทศ เจ้านโรดมรณฤทธิ์ผู้เป็นโอรสเป็นนายกรัฐมนตรีลำดับที่หนึ่ง ในขณะที่นายฮุนเซ็น หัวหน้าคณะชุดเก่าที่ได้รับการสนับสนุนจากเวียดนามเป็นนายกรัฐมนตรีลำดับที่สอง ในปี 2540 นายฮุน เซินได้ก่อรัฐประหารต่อต้านนายกรัฐมนตรีลำดับที่หนึ่ง จนอีกฝ่ายหนึ่งต้องลี้ภัยไปยังฝรั่งเศส จนกระทั่งนาย ฮุนเซ็นได้รวบรวมอำนาจได้สำเร็จ และนำสันติสุขกลับคืนสู่กัมพูชาอีกครั้ง

การเมืองของกัมพูชามีเสถียรภาพมากขึ้นภายหลังการจัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่าง 2 พรรคการเมืองหลัก คือ พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party : CPP) และพรรค FUNCINPEC (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Cooperative Cambodia) เมื่อวันที่ 15 ก.ค. 2547 ประกอบกับสมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ หัวหน้าพรรค FUNCINPEC ประกาศรวมพรรคของตนเข้ากับพรรค CPP เมื่อวันที่ 23 ธ.ค. 2547 ส่งผลให้ทิศทางการเมืองของกัมพูชาเริ่มมีเสถียรภาพมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้ EIU (ฉบับเดือนพฤศจิกายน 2548) รายงานว่าการประกาศรวมพรรคการเมืองหลักในครั้งนี้ เป็นการแสดงเจตน์จำนองอย่างแรงกล้าในการเป็นพันธมิตรทางการเมือง ซึ่งแม้ว่าจะยังไม่มีผลในทางปฏิบัติแต่ก็ทำให้รัฐบาลกัมพูชามีความเข้มแข็งขึ้น และคาดว่า รัฐบาลปัจจุบันจะสามารถอยู่ได้จนครบวาระ ขณะที่การเลือกตั้งครั้งต่อไปกำหนดจัดขึ้นในปี 2551

2.2 การเมืองปัจจุบัน

ระบอบการปกครอง : ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ

พรรคการเมืองที่สำคัญ : - พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party : CPP)
หัวหน้าพรรคคือ สมเด็จอัครคมหาธัมมโพธิสาลเจีย ซิม
- พรรคฟุนซินเปค (FUNCINPEC หรือ Front Uni National pour un
Cambodge Indépendant, Neutre, Pacifique, et Coopératif)
หัวหน้าพรรคคือ สมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์
- พรรคสม รังสี (Sam Rainsy Party : SRP) หัวหน้าพรรคคือ นายสม รังสี

การเลือกตั้ง : ครั้งล่าสุด 27 ก.ค. 46 มีจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร 123 คน โดยมี
สมาชิกสภาผู้แทน จาก CCP 73 คน FUNCINPEC 26 คน และสมรังสี 24 คน
การเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไปกำหนดมีขึ้นในวันที่ 27 กรกฎาคม 2551

รัฐบาล : เป็นรัฐบาลผสมระหว่างพรรค CPP และพรรค FUNCINPEC จัดตั้งเมื่อวันที่
15 ก.ค. 47

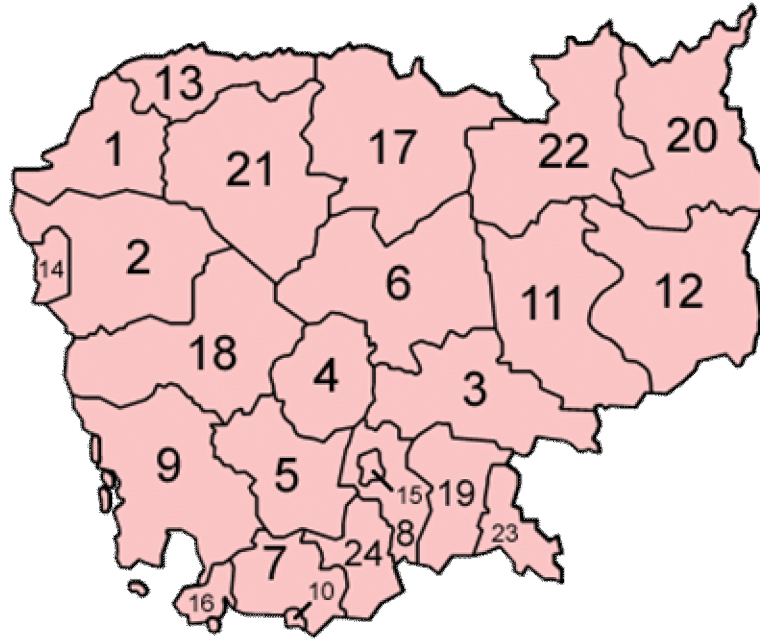
สภานิติบัญญัติ :

- สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิก 123 คน มาจากการเลือกตั้งโดยระบบสัดส่วนตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี มีสมเด็จอัครคมหาธัมมโพธิสาลเจีย สัมริน ประธานกิตติมศักดิ์ของพรรค CPP อดีตผู้บัญชาการกองกำลังเขมรแดงเป็นประธานสภาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 21 มี.ค. 49 หลังจากที่สมเด็จกรมพระนโรดมรณฤทธิ์ หัวหน้าพรรค FUNCINPEC ลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 3 มี.ค. 49

- วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิก 61 คน มาจากการเลือกตั้ง (กษัตริย์ทรงแต่งตั้ง 2 คน) ทำหน้าที่
กลั่นกรองกฎหมาย ดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี มีสมเด็จอัครคมหาธัมมโพธิสาลเจีย ซิม เป็นประธานวุฒิสภา

2.4 การแบ่งเขตการปกครอง

กัมพูชาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 20 จังหวัด (เขต : provinces; khet) และ 4 เทศบาล* (กรุง : municipalities; krung)

1. บันเตียเมียนเจย (Banteay Meanchey)	13. โอดดาร์เมียนเจีย (Oddar Meancheay)
2. พระตะบอง (Battambang)	14. ไพลิน (Pailin)*
3. กำปงจาม (Kampong Cham)	15. พนมเปญ (Phnom Penh)*
4. กำปงชนัง (Kampong Chhnang)	16. สีหนุวิลล์ (Sihanoukville) (Kampong Som)*
5. กำปงสเปือย (Kampong Speu)	17. พระวิหาร (Preah Vihear)
6. กำปงธม (Kampong Thom)	18. โพธิสัตว์ (Pursat)
7. กำปอต (Kampot)	19. เปเรยแวง (Prey Veng)
8. กันดาล (Kandal)	20. รัตนคีรี (Ratanakiri)
9. เกาะกง (Koh Kong)	21. เสียมเรียม (Siem Reap)
10. แกบ (Kep)*	22. สตึงแตรง (Stung Treng)
11. กระแจะ (Kratie)	23. สวายเรียม (Svay Rieng)
12. มณฑลคีรี (Mondul Kiri)	24. ตากั่ว (Takéo)

2.5 นโยบายการเมือง/การปกครอง

1. กัมพูชา มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งนี้ นับจากการเลือกตั้งทั่วไปภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2536 การเมืองของกัมพูชามีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง
2. ระบอบประชาธิปไตยของกัมพูชาในปัจจุบันมีความก้าวหน้าและหยั่งรากลึกกลงในสังคมของกัมพูชาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ฝ่ายต่างๆ มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

3. รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ รวมถึงการปฏิรูปในด้านต่างๆ ได้แก่ การบริหารราชการแผ่นดิน ระบบศาลยุติธรรมและกฎหมาย การทหาร เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐบาลมีประสิทธิภาพ สามารถใช้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่า ตลอดจนสนับสนุนให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในพื้นที่ชนบทและห่างไกลความเจริญได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างแท้จริง ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินการปฏิรูปในสาขาต่างๆ อาทิ การลดจำนวนข้าราชการทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร การปฏิรูปด้านการศาล การปรับปรุงระเบียบและแก้ไขกฎหมายที่ล้าหลังและไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปที่ดินและการเร่งออกเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน การส่งเสริมการศึกษาและฝึกฝนอาชีพ การปรับเปลี่ยนเงินเดือนข้าราชการ อย่างเป็นระบบ การพัฒนาระบบชลประทานและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ โดยเฉพาะระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อรองรับการพัฒนาด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.6 ความสัมพันธ์ด้านการเมืองกับไทย

ผู้นำไทยกับกัมพูชามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ความร่วมมือระหว่างสองประเทศดำเนินไปอย่างราบรื่นและสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สำหรับความร่วมมือที่สำคัญในปัจจุบัน ได้แก่

- การสำรวจและปักปันเขตแดนทางบกไทย-กัมพูชา ไทยกับกัมพูชามีพรมแดนทางบกติดต่อกันประมาณ 798 กิโลเมตร มีหลักเขตทั้งสิ้น 73 หลักเขต โดยมีคณะกรรมการเขตแดนร่วมและคณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมเป็นกลไกสำคัญที่กำกับดูแลภารกิจการสำรวจปักปันและแก้ไขปัญหาเขตแดนทางบก ทั้งสองฝ่ายได้เริ่มสำรวจเส้นเขตแดนบริเวณหลักเขตที่ 48-49 ในจังหวัดสระแก้ว เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 และจะทยอยสำรวจและปักปันเขตแดนที่เหลือต่อไป นอกจากนี้รัฐบาลไทยกับกัมพูชายังสนับสนุนให้มีการแก้ไขปัญหาพื้นที่ไหล่ทวีปที่ทั้งสองฝ่ายอ้างสิทธิ์ทับซ้อนกันเพื่อให้สามารถแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในทะเลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้น อาทิ มีการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างรุกล้ำเขตแดน หรือปรับสภาพภูมิประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ในพื้นที่ที่ยังขาดความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดน มีส่วนสำคัญในการทำลายสันปันน้ำและสภาพภูมิประเทศตามธรรมชาติของเส้นเขตแดน และมักเป็นชนวนนำไปสู่ความขัดแย้งและไม่เป็นผลดีต่อความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างสองประเทศ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาในกรอบของคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา เพื่อให้มีการปฏิบัติตามความตกลงร่วมกัน

- ความร่วมมือชายแดน ปัจจุบันไทยกับกัมพูชามีจุดผ่านแดนถาวรระหว่างกัน 6 จุด และจุดผ่อนปรนอีก 9 จุด เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการสัญจรข้ามแดนระหว่างประชาชนทั้งสองฝ่ายบนพื้นฐานของความตกลงสัญจรข้ามแดนไทย-กัมพูชา ปี 2540 ซึ่งกำหนดให้ผู้สัญจรข้ามแดนต้องใช้เอกสารเดินทางที่ถูกต้อง ได้แก่ หนังสือเดินทางและบัตรผ่านแดน นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามเอกสาร

Border Management and Greater Bilateral Cooperation ซึ่งส่งเสริมการสัญจรข้ามแดนที่ถูกต้อง การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติในพื้นที่ชายแดน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ชายแดน อย่างไรก็ดี ปัญหาในพื้นที่ชายแดนยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะการลักลอบค้ายาเสพติด แรงงานลักลอบเข้าเมือง การโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ปัญหาการปฏิบัติต่อชาวกัมพูชาที่ถูกจับกุมในบางครั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไทยเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอาจนำไปสู่การเสียชีวิตและบาดเจ็บ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและประชาชนของทั้งสองประเทศได้

3. การต่างประเทศ

3.1 นโยบายต่างประเทศ

กัมพูชายึดถือการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นกลางและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดตามที่ได้ประกาศไว้ต่อสหประชาชาติ ภายหลังจากเหตุการณ์ความวุ่นวายในประเทศสงบลง กัมพูชาเริ่มแสวงหาแนวทางใหม่ๆ เพื่อเพิ่มบทบาทของตัวเองให้เป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ ได้แก่

3.1.1 การเพิ่มบทบาทในสหประชาชาติ อาทิ การสมัครเป็นสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ การต่อต้านการก่อการร้ายซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของประชาคมโลก การแก้ไขปัญหาโรคเอดส์และโรคระบาดต่างๆ นอกจากนี้ กัมพูชายังมองว่าสหประชาชาติเป็นองค์กรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาภายในกัมพูชา เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินการตามแผนพัฒนา ยุทธศาสตร์แห่งชาติ (National Strategic Development Plan : NSDP) ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2549-2553 บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3.1.2 การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียน เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศในเชิงบวกในสายตาของนานาประเทศ และการแสวงหาประโยชน์ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความช่วยเหลือ เพื่อการพัฒนา การดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ การพัฒนาด้านการศึกษา และการส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.2 การเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศ

ACCT, APT, ARF, AsDB, ASEAN, EAS, FAO, G-77, IBRD, ICAO, ICCT, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRC, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO (subscriber), ITU, MIGA, NAM, OIF, OPCW, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNMIS, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

ปี 2540 กัมพูชากลับเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (The United Nations : UN) อีกครั้ง หลังความวุ่นวายทางการเมืองสิ้นสุดลง

3.3 ความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย

การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต : วันที่ 19 ธ.ค. 2493

เอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ : นายวีรพันธุ์ วัชรชาติยศ

อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์) : นางจิรนนท์ วงษ์มงคล
ที่ทำงานอยู่ในสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ
โทรศัพท์ 0 2354 6191-3 ต่อ 208, 209, 210
โทรสาร 0 2354 6191-3 ต่อ 261

เอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทย : นายอึ้ง เซียน (Ung Sean)

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ : เลขที่ 196, Preah Norodom Boulevard, Sangkat Tonle Bassac, Khan Chamcar Mon, Phnom Penh หมายเลข
โทรศัพท์ (855) 23 726 306-10 (สายอัตโนมัติ) หมายเลข
โทรสาร (855) 23 726 303 E-mail : thaipnp@mfa.go.th
Website : <http://www.thaiembassy.org/phnompenh>

สถานเอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทย :
518/4 ถนนประชาธิปไตย ซอยรามคำแหง 39 แขวงวังทองหลาง
เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
หมายเลขโทรศัพท์ 0 2957 5851, 0 2957 5852
หมายเลขโทรสาร 0 2957 5850
E-mail : recbkk@cscoms.com

ความตกลงที่สำคัญกับไทย :

- 1) ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือทวิภาคี (JC) ไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 13 ม.ค. 37 มีการประชุมไปแล้ว 5 ครั้งๆ สุดท้ายเมื่อวันที่ 7-8 ก.พ. 49 ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา
- 2) ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนลงนามเมื่อวันที่ 29 มี.ค. 38
- 3) ความตกลงความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว เมื่อ 29 มี.ค. 38

- 4) ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการชายแดน ลงนามเมื่อ 29 ก.ย. 38
- 5) ความตกลงว่าด้วยการค้า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และวิชาการไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิ.ย. 39
- 6) บันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อ 5 มี.ค. 40
- 7) บันทึกความเข้าใจเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้า (JTC) ไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 22 พ.ค. 43 ประชุมไปแล้ว 2 ครั้งๆ สุดท้าย เมื่อวันที่ 14-16 ก.พ. 49 ณ เมืองเสียมราฐ ราชอาณาจักร กัมพูชา
- 8) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก ลงนามเมื่อ 14 มิ.ย. 43
- 9) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยกับสภาหอการค้า กรุงเทพมหานคร ลงนามเมื่อ 25 ก.ค. 43
- 10) ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางทูต ลงนามเมื่อ 13 พ.ย. 44
- 11) พิธีสารยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางราชการ ลงนามเมื่อ 8 ก.พ. 49
- 12) ความตกลงการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 16 ก.พ. 49
- 13) บันทึกการประชุมการค้าแบบหักบัญชีไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 16 ก.พ. 49

4. เศรษฐกิจ

4.1 ภาพรวมเศรษฐกิจ

กัมพูชามีภาวะสงครามภายในประเทศต่อเนื่องยาวนานกว่า 2 ทศวรรษ ก่อนที่จะยุติลงในปี 2534 ทำให้เศรษฐกิจของประเทศถดถอย ถูกจัดว่าเป็นประเทศที่มีระดับพัฒนาน้อยที่สุดประเทศหนึ่ง ภาวะเศรษฐกิจของกัมพูชาหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสังคมนิยมเป็นระบอบประชาธิปไตย และหลังจากสงครามภายในประเทศกัมพูชาเริ่มสงบลง ได้มีการพัฒนาฟื้นฟูบูรณะประเทศ ทำให้ความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น จึงเปิดโอกาสให้ประเทศทำการค้าขายกับต่างประเทศมากยิ่งขึ้น กัมพูชาจึงกำหนดนโยบายที่มุ่งหวังการพัฒนาศักยภาพทางการเกษตร การท่องเที่ยว และส่งเสริมให้มีการลงทุนจากต่างชาติ โดยกำหนดยุทธการต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้ของรัฐและได้ดำเนินมาตรการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การปรับปรุงกฎหมายด้านเศรษฐกิจ การเพิ่มสิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนต่างประเทศ การปฏิรูประบบจัดเก็บภาษีเงินได้ และเร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น สนามบิน ถนน ไฟฟ้า ประปา และสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น ภายใต้ความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย และ UNDP รวมทั้งประเทศที่ให้ความช่วยเหลืออื่นๆ

การพัฒนาเศรษฐกิจของกัมพูชาได้เติบโตอย่างช้าๆ โดยเฉพาะในช่วงปี 2540-2541 กัมพูชาต้องเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย และความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ส่งผลให้นักลงทุนต่างประเทศถอนตัวออกจากประเทศกัมพูชา ส่งผลให้การฟื้นฟูบูรณะและการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่าง

ล่าช้า แต่หลังจากปี 2542 สถานการณ์การเมืองกัมพูชาเริ่มมีความมั่นคงพอสมควร และนับเป็นปีแรกที่กัมพูชามีสันติภาพอย่างแท้จริง เพราะปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในหมดไป

4.2 ดัชนีเศรษฐกิจ (2549)

GDP : 7.2 พันล้านเหรียญสหรัฐ
จำแนกเป็นภาคเกษตรกรรม 30.1% ภาคอุตสาหกรรม 26.2% และภาคบริการ 38.6%

รายได้เฉลี่ยต่อหัว : 480 เหรียญสหรัฐ

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ : ร้อยละ 10.5

อัตราเงินเฟ้อ : ร้อยละ 5.4

อุตสาหกรรมที่สำคัญ : การท่องเที่ยว สิ่งทอ โรงสี ประมง ไม้ ยางพารา ปูนซีเมนต์ อัญมณี
แร่ธาตุต่างๆ

ทุนสำรองระหว่างประเทศ : 915 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

หนี้ต่างประเทศ : 2.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ

รายได้หลักของประเทศ : การส่งออกเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์ไม้ ยางพารา ข้าว ปลา และ
การท่องเที่ยว

สาขาการผลิตที่สำคัญ :

ภาคเกษตร	ข้าว ผัก ข้าวโพด ยางพารา ประมง ป่าไม้
ภาคอุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป เครื่องดื่ม บุหรี่ อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมป่าไม้และผลผลิตจากป่าไม้ สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป
ภาคธุรกิจบริการ	การท่องเที่ยว การโรงแรม

สกุลเงิน : เรียล (Riel หรือ CR)

อัตราแลกเปลี่ยน : อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐ เท่ากับ 4,030 เรียล (ธันวาคม 2547)

หรือประมาณ 100 เรียล = 1 บาท

นักท่องเที่ยวต่างชาติ : 1.421 ล้านคน (ปี 2548) ได้แก่ เกาหลีใต้ (15.2%) ญี่ปุ่น (9.7%)
สหรัฐฯ (7.7%) ฝรั่งเศส (4.9%) สหราชอาณาจักร (4.7%) ไทย (4.5%)
หรือ 63,631 คน)

4.3 นโยบายเศรษฐกิจ

รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญอย่างสูงสุดต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อมุ่งขจัดความยากจน ยกกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทให้ดีขึ้น ปัจจุบันรัฐบาลกัมพูชาอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติ (National Strategic Development Plan : NSDP) ช่วงระหว่างปี พ.ศ.2549-2553 ยุทธศาสตร์ลดความยากจนแห่งชาติ (National Poverty Reduction Strategy : NPRS) รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ (Cambodia's Millennium Development Goals : CMDGs) ซึ่งล้วนแล้วแต่มีจุดมุ่งหมายให้กัมพูชาก้าวเดินไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน

รัฐบาลปัจจุบันซึ่งนำโดยสมเด็จฮุน เซน นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายและประกาศใช้ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม (จัตุโกณ) เพื่อการเจริญเติบโต การจ้างงาน ความเสมอภาคและประสิทธิภาพในกัมพูชา (“Rectangular Strategy” for Growth, Employment, Equity and Efficiency in Cambodia) ภายหลังจากจัดตั้งรัฐบาลเมื่อวันที่ 15 ก.ค. 47 สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

4.3.1 หลักการภายใต้ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม

● เป็นวาระแห่งชาติของกัมพูชาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่กัมพูชากำลังเผชิญอยู่และการพัฒนาศักยภาพของกัมพูชา ได้แก่

1. การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
2. ส่งเสริมการสร้างงาน
3. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของรัฐบาลเพื่อประกันความเท่าเทียมกันและความเป็นธรรมในสังคม
4. การเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถของรัฐบาลในการดำเนินโครงการปฏิรูปในทุกสาขาเพื่อลดความยากจนและบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

● ความสำคัญของยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม ได้แก่ การมุ่งพัฒนาประเทศเพื่อต่อยอดจากยุทธศาสตร์สามเหลี่ยม (ตรีโกณ หรือ Triangular Strategy) ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของการดำเนินงานของรัฐบาลชุดก่อน โดยมีวัตถุประสงค์ 9 ประการ ได้แก่

1. การขจัดความยากจนและหิวโหย
2. การจัดระบบการศึกษาขั้นต้น 9 ปี
3. การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ
4. การลดอัตราการตายของทารก
5. การปรับปรุงระบบสาธารณสุข
6. การต่อสู้กับโรคติดต่อร้ายแรง (HIV/AIDS มาลาเรีย ฯลฯ)
7. การปกป้องสิ่งแวดล้อม
8. การสร้างหุ้นส่วนระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา
9. การเก็บกักทุนระเบิดและการช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้าย

ทั้งนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานของการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจโดยมุ่งพัฒนาและนำประเทศไปสู่การเติบโต การจ้างงาน ความเท่าเทียมกัน และควมมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเกื้อกูลต่อการปฏิรูป ทหารการเมือง และความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล

4.3.2 โครงสร้างของยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม ประกอบด้วย

- ยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยมุ่งเน้นการปฏิรูป 4 ประการ ได้แก่
 1. การต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง
 2. การปฏิรูปกฎหมายและการศาล
 3. การบริหารสาธารณสุข
 4. การปฏิรูปกองทัพ โดยเฉพาะการลดจำนวนกำลังพลและหันไปเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรและอาวุธยุทโธปกรณ์
- สร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่
 1. ความสงบเรียบร้อย เสถียรภาพทางการเมือง และระเบียบทางสังคม
 2. การสร้างหุ้นส่วนด้านการพัฒนาซึ่งรวมถึง ภาคเอกชน ประเทศผู้บริจาค และประชาชน
 3. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการคลัง
 4. การบูรณาการกัมพูชาเข้าสู่ภูมิภาคและโลก
- ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยมยังได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศใน 4 สาขาหลัก ได้แก่

1. ด้านการเกษตร
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
3. การพัฒนาภาคเอกชนและสนับสนุนการสร้างงาน
4. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุข

4.3.3 ยุทธศาสตร์การลดความยากจนของรัฐบาล ได้แก่

- การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อย เสถียรภาพและจัดระเบียบทางสังคมโดยใช้มาตรการซึ่งสนับสนุนกฎเกณฑ์และความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย การเคารพในสิทธิมนุษยชนและความเป็นประชาธิปไตย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและความมั่นคงให้นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว
- การรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนประมาณร้อยละ 5-7 ต่อปี
- การส่งเสริมการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกันระหว่าง คนรวยกับคนจน ระหว่างเมืองกับชนบท และระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง
- การพัฒนาการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

4.4 ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศไทย

ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชามีพัฒนาการที่ก้าวหน้าและดำเนินไปบนพื้นฐานของความเข้าอกเข้าใจกัน โดยมีกรอบความร่วมมือต่างๆ เป็นพลังขับเคลื่อนความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region : GMS) กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต (ไทย-สปป.ลาว-กัมพูชา) มติที่ประชุม ครม. ร่วมไทย-กัมพูชา (ระหว่างวันที่ 31 พ.ค.-1 มิ.ย. 46) ที่เมืองเสียมราฐและจังหวัดอุบลราชธานี (ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของการฟื้นคืนความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาให้กลับคืนสู่ภาวะปกติอย่างสมบูรณ์แบบภายหลังการเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในกรุงพนมเปญเมื่อวันที่ 29 ม.ค. 46 และมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-กัมพูชา ครั้งที่ 5 ที่กรุงพนมเปญ (ระหว่างวันที่ 7-8 ก.พ. 49) นอกจากนี้ ยังมีกลไกความร่วมมืออีกมากทั้งในระดับรัฐบาลและระดับท้องถิ่นซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับกัมพูชาที่สำคัญที่เพิ่งผ่านไป และถือเป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างสองประเทศได้แก่ การจัดกิจกรรมฉลองครบรอบ 55 ปีของการสถาปนา

ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย – กัมพูชา (ระหว่างวันที่ 19 ธ.ค. 48-19 ธ.ค. 49) โดยมีกิจกรรมที่ทั้งสองฝ่าย
ฉลองร่วมกันกว่า 40 โครงการ ซึ่งโครงการต่างๆ ได้ดำเนินการลุล่วงและประสบความสำเร็จด้วยดี

ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาในทางเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างใกล้ชิด ปัจจุบันมีคนไทยอาศัยอยู่ใน
กัมพูชาประมาณ 658 คน ส่วนใหญ่เข้าไปประกอบธุรกิจส่วนตัว อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร และค้าขาย
ประเทศไทยถือเป็นคู่ค้าที่สำคัญและเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ในกัมพูชา แต่โดยที่ระบบการบริหารจัดการภายใน
ของกัมพูชา อาทิ การจัดเก็บภาษี การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ความโปร่งใส ฯลฯ ยังขาดมาตรฐานและ
ไม่เป็นสากล ทำให้การค้าและการลงทุนของไทยในกัมพูชามีต้นทุนสูงและเติบโตช้าซึ่งไม่สอดคล้องกับ
ศักยภาพและสถานะทางเศรษฐกิจของไทย ทั้งนี้ รัฐบาลของทั้งสองฝ่ายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและตกลงที่
จะร่วมมือกันเร่งรัดการแก้ไขปัญหาและลดอุปสรรคด้านการค้าและการลงทุนระหว่างกันให้ปรากฏผลที่เป็น
รูปธรรมต่อไป

5. การค้า

5.1 ข้อมูลการค้า

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ : สหรัฐอเมริกา ฮองกง จีน ฝรั่งเศส และไทย

มูลค่าการส่งออก : 3.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ

สินค้าส่งออกที่สำคัญ : สิ่งทอ ไม้ซุง ยางพารา ข้าว ปลา ไบยาสูบ รองเท้า

แหล่งส่งออกที่สำคัญ : สหรัฐฯ (48.6%) ฮองกง (24.4%) เยอรมนี (5.6%) แคนาดา (4.6%)

มูลค่าการนำเข้า : 4.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ

สินค้านำเข้าที่สำคัญ : ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ยาสูบ ทองคำ วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักร ยานพาหนะ เกษภัณฑ์

แหล่งนำเข้าที่สำคัญ : ฮองกง (16.1%) จีน (13.6%) ฝรั่งเศส (12.1) ไทย (11.2%)
ไต้หวัน (10.2%) เกาหลีใต้ (7.5%) เวียดนาม (7.1%)

5.2 การจัดทำข้อตกลงทางการค้า

การเป็นสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจ : ASEAN WTO GMS AMBDC ACMECS

- สมาชิกอาเซียนเมื่อวันที่ 30 เม.ย. 42

- วันที่ 11 ก.ย. 46 กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก WTO มีผลอย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ 13 ต.ค. 47 นับเป็นสมาชิกลำดับที่ 148

ข้อตกลงการค้ากับประเทศไทย : ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิ.ย. 39

5.3 มาตรการด้านภาษี

การเข้ามาประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนในประเทศกัมพูชา ผู้ลงทุนต้องเผชิญกับภาวะและพิธีการทางด้านภาษีที่ค่อนข้างซับซ้อน ยากต่อการทำความเข้าใจ และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ขาดองค์กรที่จะวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีมีปัญหาความเข้าใจที่ขัดแย้งกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เรียกเก็บกับเอกชนผู้รับภาระภาษี ซึ่งก็ต้องให้เวลากับประเทศนี้ในการปรับแก้และวางระบบภาษีที่ดี ให้เกิดความโปร่งใส มีความเที่ยงธรรมไม่ซ้ำซ้อนต่อไป ในที่นี้ ขอสรุปเฉพาะที่เป็นหลักการสำคัญในปัจจุบัน ดังนี้

5.3.1 ภาระภาษีสำหรับสินค้าที่นำเข้า

การนำสินค้าเข้ากัมพูชาจะถูกเรียกเก็บอากรศุลกากรนำเข้า (Custom Duty : CD) สำหรับสินค้าทั่วไปจะมี 4 อัตรา คือ อัตราร้อยละ 0 ร้อยละ 7 ร้อยละ 15 และร้อยละ 35 ของราคานำเข้า CIF โดยพิจารณาเรียกเก็บจากสินค้าตามลำดับความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตไปจนเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย กับค่าแบบคำร้องขอนำเข้า (ใบขน) ฉบับละประมาณ 3.80 USD หากเป็นสินค้าที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่กฎหมายกำหนดอาจถูกเรียกเก็บอากรเพิ่ม (Added Tax : AT) และ/หรือภาษีสรรพสามิต (Specific Tax : ST) เพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่ง โดยทั้งหมดต้องนำมารวมคำนวณเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT) อีกในอัตราร้อยละ 10

ทั้งนี้ สินค้านำเข้าทุกรายการที่มีมูลค่า invoice เกิน 4,000.00 USD จะต้องให้ บริษัท SGS ประเมินราคาก่อน เพื่อผลของการเก็บภาษีนำเข้า โดยบริษัท SGS จะคิดค่าธรรมเนียมบริการนี้ในอัตราร้อยละ 0.8 ของมูลค่า FOB

ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนกำหนดให้สินค้าทุกรายการมีอัตราภาษีนำเข้าเป็น 0 ภายในปี 2015

5.3.2 ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)

รัฐบาลกัมพูชาเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับการขายสินค้าและการให้บริการรวมทั้งการนำเข้าซึ่งสินค้าทุกรายการในอัตราร้อยละ 10 ของมูลค่าที่มีการซื้อขาย ยกเว้นกรณีการซื้อขายที่ดินและเงินตราของใช้ทางการทูตและองค์กรระหว่างประเทศ กับกิจการที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย ได้แก่ บริการไปรษณีย์สาธารณะ บริการของโรงพยาบาล คลินิก ร้านยา และทำฟัน รวมทั้งการขายสินค้าเพื่อการค้าบริการดังกล่าว การบริการขนส่งผู้โดยสารที่รัฐเป็นเจ้าของทั้งหมด บริการประกันภัย บริการทางการเงินเบื้องต้นตามประกาศของกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง การนำเข้าของใช้ส่วนตัวที่ได้รับการยกเว้นอากรนำเข้าและมีมูลค่าไม่เกินตาม

ประกาศของกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง และกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะที่ไม่แสวงหากำไรและ
ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง

5.3.3 ภาษีเงินได้

(ก) จากผลประกอบการของธุรกิจ (Tax on Profit) รัฐบาลกัมพูชาเรียกเก็บภาษีเงินได้จากการ
ประกอบธุรกิจเป็น 2 ลักษณะ คือ แบบเหมาจ่าย (Estimated Regime) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการประกอบการ
โดยบุคคลธรรมดา เสียภาษีในอัตราก้าวหน้าร้อยละ 0 – 20 ของเงินได้สุทธิ กับแบบที่จ่ายภาษีตามผล
ประกอบการจริงในระบบบัญชีสมดุล (Real regime) ซึ่งเรียกเก็บจากนิติบุคคลทั่วไปในอัตราร้อยละ 20 ของ
กำไรสุทธิ ยกเว้น ธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งกิจการที่รับสัมปทานขุดเจาะก๊าซและน้ำมันดิบที่
เรียกเก็บในอัตราร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ

ทั้งนี้ ในการเก็บภาษีเงินได้จากการประกอบธุรกิจ รัฐบาลกัมพูชาได้กำหนดภาวะภาษีขั้นต่ำซึ่ง
เปรียบเสมือนภาษีล่วงหน้าไว้ในอัตราร้อยละ 1 ของยอดขายรวมภาษีทุกประเภทยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม โดย
ต้องชำระเป็นรายเดือน หากสิ้นงวดบัญชีปีภาษีแล้ว ภาวะภาษีจากกำไรสุทธิที่ต้องจ่ายเมื่อสิ้นงวดมากกว่า
ภาษีขั้นต่ำตามยอดขายที่ชำระไว้แล้ว ก็ให้ชำระส่วนที่ขาดอยู่ หากชำระไว้เกินให้ถือเป็นภาษีขั้นต่ำ

(ข) ธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จะได้รับการลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 0 และ/หรือร้อยละ 9
ตลอดระยะเวลาที่ได้รับการส่งเสริม ขึ้นกับการพิจารณาของสภาเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (Council for
Development of Cambodia : CDC)

(ค) เงินปันผล ต้องเสียภาษีจากเงินได้ที่เป็นเงินปันผลตามอัตรา ดังนี้

- ร้อยละ 20 ของเงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ชำระภาษีกำไรอัตราร้อยละ 0
- ร้อยละ 12.09 (11 ใน 91) ของเงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ชำระภาษีกำไรอัตราร้อยละ 9
- ร้อยละ 0 ของเงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ชำระภาษีกำไรอัตราร้อยละ 20 ไว้แล้ว

(ง) การหักภาษี ณ ที่จ่าย ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละของมูลค่าเงินหรือ
สิ่งของที่ได้จ่ายดังนี้

ผู้รับซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ (พำนักในประเทศ > 182 วันในรอบ 12 เดือนของปีภาษี) ให้หักภาษี
ณ ที่จ่าย ดังนี้

- อัตราร้อยละ 15

-- สำหรับค่าบริการที่ได้จ่ายให้แก่บุคคลธรรมดา รวมถึงค่าจัดการ ค่าปรึกษา และบริการ

อื่น

-- สำหรับค่า Royalty ค่าใช้สิทธิในการทำเหมือง และดอกเบี้ยจ่ายแก่ผู้รับซึ่งไม่ใช่

ธนาคาร หรือสถาบันออมทรัพย์ในประเทศ

- อัตราร้อยละ 10 สำหรับค่าเช่าสังหาและอสังหาริมทรัพย์

- อัตราร้อยละ 6 สำหรับดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันออมทรัพย์ในประเทศจ่ายแก่ บัญชีเงินฝากประจำ

- อัตราร้อยละ 4 สำหรับดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันออมทรัพย์ฯ จ่ายแก่บัญชีเงิน ฝากออมทรัพย์

หากผู้รับไม่ใช่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ ให้ผู้จ่ายหักภาษี ณ ที่จ่าย สำหรับเงินได้ที่เป็นค่าดอกเบี้ย ไรแยะดี ค่าเช่า และค่าใช้ทรัพย์สิน รวมทั้งค่าบริการในการจัดการหรือค่าเทคนิคตามประกาศของกระทรวง เศรษฐกิจและการคลัง และเงินปันผลในอัตราร้อยละ 14 ของที่จ่าย และอัตราร้อยละ 20 สำหรับเงินได้ ประเภทเงินเดือน

5.3.4 ภาษีสรรพสามิต (Specific tax)

มีหลายอัตราขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้าและบริการ และในขนาดนับแต่ต้นปี 2007 ผู้ประกอบการให้ ที่พักรวมมีภาระต้องชำระภาษี Accommodation Tax ในอัตราร้อยละ 2 ของยอดขาย

5.3.5 อื่น ๆ ได้แก่ภาษีจากการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ค่าธรรมเนียม อากรแสตมป์ ฯลฯ

5.4 มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร

5.4.1 มาตรการห้ามนำเข้า

กัมพูชาห้ามนำเข้าสินค้าบางชนิดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม และ อุตสาหกรรมภายในประเทศ ได้แก่

- อาวุธ วัตถุระเบิด
- รถยนต์และเครื่องจักรที่ใช้ในการทหาร
- ทองคำ
- เครื่องเงิน
- Cannabis
- ต้นโคคา
- Cannabis Resin
- ฝิ่น
- ต้นฝิ่นแห้ง
- สารประกอบอะมีน-ฟังก์ชัน
- สารประกอบอะมิโนที่มีออกซิเจนฟังก์ชัน
- สารประกอบคาร์บอกซิอะไมด์-ฟังก์ชัน

- สารประกอบอะไมด์-ฟังก์ชัน ของกรดคาร์บอนิก
- สารประกอบคาร์บอกซิอิมิด-ฟังก์ชัน (รวมถึงแซกคาริน และเกลือของแซกคาริน)
- สารประกอบอิมิน-ฟังก์ชัน
- สารประกอบไนไทรล์-ฟังก์ชัน
- สารประกอบเฮตเทอโรไซคลิกที่มีออกซิเจนเฮตเทอโรอะตอมเท่านั้น
- กรดนิวคลีอิกและเกลือของกรดนิวคลีอิก
- สารประกอบเฮตเทอโรไซคลิกอื่นๆ
- ยานพาหนะพวงมาลัยขวา
- โบราณวัตถุที่มีอายุเกิน 100 ปี
- สัตว์ป่าคุ้มครอง
- กากสารพิษ
- สินค้าปลอม
- ชิ้นส่วนตัวถังยานพาหนะ

5.4.2 มาตรการด้านพิธีการศุลกากร

1) กัมพูชาได้กำหนดระเบียบ ขั้นตอนการตรวจสอบสินค้าก่อนการนำเข้า (Pre-shipment Inspection : PSI) ซึ่งดำเนินการโดยบริษัท Societe Generale de Surveillance S.A. หรือ SGS สำหรับสินค้าที่มีมูลค่ามากกว่า 5,000 เหรียญสหรัฐ มาตรการดังกล่าวทำให้เกิดความล่าช้าในการนำเข้าสินค้า อย่างไรก็ตาม มีสินค้าที่ได้รับยกเว้นการตรวจสอบก่อนการนำเข้า ได้แก่

- หินและโลหะที่มีราคาแพง
- ศิลปวัตถุ
- วัตถุระเบิด และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการระเบิด
- กระสุนดินดำ อาวุธยุทโธปกรณ์
- สัตว์มีชีวิต
- หนังสือพิมพ์รายวัน และรายคาบ
- เครื่องใช้ในบ้านเรือนและทรัพย์สินส่วนตัว รวมถึงยานยนต์ใช้แล้ว
- พัสดุที่ฝากส่งทางไปรษณีย์ หรือตัวอย่างสินค้า
- สิ่งของซึ่งรัฐบาลต่างชาติ หรือองค์กรระหว่างประเทศจัดส่งให้แก่มูลนิธิองค์กรการกุศล และองค์กรเพื่อช่วยเหลือมนุษยชาติ
- สิ่งของและวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งนำมาเพื่อใช้ในภารกิจของคณะทูต สถานทูต กองสูล หรือสถานกงสุล และองค์การสหประชาชาติ รวมถึงตัวแทนขององค์การในด้านต่างๆ

- สินค้าทุกชนิดซึ่งได้รับอนุญาตให้นำเข้าโดยยกเว้นภาษีจากสภาเพื่อเพื่อพัฒนากัมพูชา (ไม่ว่าสินค้านั้นจะถูกกำหนดให้เสียภาษี หรือไม่ก็ตาม)

- สินค้าทุกชนิดที่รัฐบาลได้กำหนดให้นำเข้าโดยไม่ต้องเสียภาษี เช่น ปุ๋ยเคมี อุปกรณ์และเครื่องยนตร์ที่ใช้ด้านการเกษตร เครื่องใช้ทางการศึกษาและเครื่องกีฬา ฯลฯ

2) การจำกัดวงเงินในการค้าชายแดนครั้งละไม่เกิน 500,000 บาท/คน/วัน ณ บริเวณจุดผ่อนปรน

5.4.3 มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรอื่นๆ

1) ยาและเคมีภัณฑ์ มีขั้นตอนขออนุมัติทะเบียน ซึ่งใช้เวลานานกว่า 2 ปี ต่อหนึ่งผลิตภัณฑ์

2) น้ำมันเชื้อเพลิง ผู้นำเข้าต้องจดทะเบียนที่กระทรวงพาณิชย์กัมพูชา

5.5 ความสัมพันธ์ทางการค้ากับไทย

5.5.1 การค้าระหว่างไทย-กัมพูชา

ในปี 2550 การค้าไทย-กัมพูชา มีมูลค่า 1,404.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยส่งออกปัมพูชา 1,355.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และไทยนำเข้าจากกัมพูชา 48.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.7 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า 1,306.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สินค้าส่งออกสำคัญที่ไทยส่งออกปัมพูชา ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป ปูนซีเมนต์ รถจักรยานยนต์ และส่วนประกอบ เครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์ น้ำตาลทราย รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และผลิตภัณฑ์ยาง เป็นต้น

สินค้านำเข้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชา ได้แก่ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เศษเหล็ก สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เยื่อกระดาษ ผักและผลไม้ เป็นต้น

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	%Δ	มูลค่า	%Δ	มูลค่า	%Δ	
2546 (2003)	697.6	0.5	32.3	685.3	32.7	12.3	10.8	673.1
2547 (2004)	752.4	0.4	7.9	725.0	5.8	27.4	123.8	697.6
2548 (2005)	951.6	0.4	26.5	920.2	26.9	31.4	14.5	888.8
2549 (2006)	1,270.1	0.5	33.5	1,235.5	34.3	34.7	10.4	1,200.8
2550 (2007)	1,404.4	0.5	10.6	1,355.6	9.7	48.8	40.7	1,306.9

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, %Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

5.5.2 สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปกัมพูชา

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

รายการ	2546	2547	2548	2549	% Δ 50/49	2550
1. น้ำมันสำเร็จรูป	73.0	95.0	129.4	144.7	48.7	215.2
2. ปูนซีเมนต์	30.2	45.5	57.7	72.0	19.8	86.2
3. รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ	39.2	46.9	37.7	64.4	27.6	82.2
4. เครื่องดื่ม	36.1	46.1	52.5	69.2	7.1	74.1
5. น้ำตาลทราย	23.0	36.9	64.2	88.4	-31.0	61.0
6. เคมีภัณฑ์	29.1	32.9	43.6	51.1	6.6	54.5
7. รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	19.2	27.9	25.8	40.2	24.7	50.1
8. เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและ ส่วนประกอบ	-	10.2	21.7	29.7	56.0	46.4
9. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	22.5	29.6	31.8	42.5	0.7	42.8
10. ผลิตภัณฑ์ยาง	19.6	23.2	26.7	32.0	31.6	42.1
รวม 10 รายการ	291.9	394.1	491.1	634.2	51.3	754.5
อื่น ๆ	393.4	330.9	429.1	601.3	48.7	601.1
มูลค่ารวม	685.3	725.0	920.2	1,235.5	9.7	1,355.6

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, % Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

5.5.3 สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชา

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

รายการ	2546	2547	2548	2549	% Δ 50/49	2550
1. พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	0.4	3.6	9.0	7.6	98.7	15.1
2. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	4.1	8.6	4.3	7.2	33.9	9.6
3. ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ	0.1	2.4	8.2	4.8	16.8	5.6
4. สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	0.2	0.4	0.6	5.0	9.7	5.5
5. เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	0.3	0.4	0.6	1.6	52.4	2.5
6. เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	0.4	1.4	1.4	1.7	-6.1	1.6
7. เสื้อผ้าสำเร็จรูป	0.0	0.1	0.3	0.9	81.7	1.6
8. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	0.4	0.5	0.1	-	10,628.1	1.4
9. ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักและผลไม้	0.1	0.2	0.1	0.1	604.9	1.0
10. รถยนต์โดยสารและรถบรรทุก	1.3	0.1	-	-	-	0.7
รวม 10 รายการ	7.3	17.7	24.5	28.9	54.1	44.6
อื่น ๆ	5.0	9.8	6.9	5.7	-26.8	4.2
มูลค่ารวม	12.3	27.4	31.4	34.7	40.7	48.8

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, % Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

5.5.4 การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา ในรอบ 10 ปี (พ.ศ.2541-2550)

มูลค่า : ล้านบาท

ปี พ.ศ. (ค.ศ.)	มูลค่าการค้ารวม	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า	ดุลการค้า
2541 (1998)	10,040.9	9,018.8	1,022.1	7,996.7
2542 (1999)	10,495.5	9,885.1	610.4	9,274.6
2543 (2000)	11,249.5	10,810.3	439.2	10,371.1
2544 (2001)	15,743.0	15,358.9	384.2	14,974.7
2545 (2002)	18,850.0	18,383.8	466.2	17,917.5
2546 (2003)	17,782.0	16,794.2	987.8	15,806.4
2547 (2004)	23,529.7	22,083.2	1,446.5	20,636.6
2548 (2005)	31,128.2	29,592.8	1,535.4	28,057.4
2549 (2006)	36,027.3	34,667.9	1,359.5	33,308.4
2550 (2007)	37,354.2	35,293.3	2,060.9	33,232.5

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

5.5.5 สินค้าส่งออกและนำเข้าที่สำคัญทางชายแดนไทย-กัมพูชา

สินค้าส่งออกที่สำคัญทางชายแดนไทย-กัมพูชา ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้าอุปโภค บริโภค สิ่งทอ เป็นต้น

สินค้านำเข้าที่สำคัญทางชายแดนไทย-กัมพูชา ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง สิ่งทอ เศษเหล็ก หนังโค-กระบือ สินค้าประมงและปศุสัตว์ เป็นต้น

เปรียบเทียบมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา

ในรอบ 10 ปี (พ.ศ. 2541-2550)

ปี พ.ศ. (ค.ศ.)	มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ (ล้านบาท)	มูลค่าการค้าชายแดน (ล้านบาท)	มูลค่าการค้าชายแดน (ร้อยละของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ)
2541 (1998)	13,413.3	10,040.9	74.9
2542 (1999)	13,939.1	10,495.5	75.3
2543 (2000)	14,229.5	11,249.5	79.1
2544 (2001)	21,316.1	15,743.0	73.9
2545 (2002)	22,620.7	18,850.0	83.3
2546 (2003)	29,183.6	17,782.0	60.9
2547 (2004)	30,202.4	23,529.7	77.9

2548 (2005)	38,071.4	31,128.2	81.8
2549 (2006)	48,325.8	36,027.3	74.6
2550 (2007)	48,406.1	37,354.2	77.2

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

5.6 ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าของไทย

5.6.1 ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และยังคงต้องการความช่วยเหลือเพื่อบูรณะประเทศ ทำให้กัมพูชาพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก

5.6.2 ระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้การติดต่อสื่อสาร คมนาคมเป็นไปอย่างล่าช้า

5.6.3 มีการลักลอบทำการค้าผิดกฎหมาย เช่น การนำเข้าอัญมณี ไม้ รถยนต์ที่ถูกลักขโมย และโดยเฉพาะสินค้าเกษตร ซึ่งกัมพูชามีการลักลอบส่งออกมายังไทยโดยตลอด

5.6.4 กฎระเบียบการค้าไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย เนื่องจากอยู่ในระยะการบูรณะและพัฒนาประเทศ

5.6.5 สินค้าส่งออกไปกัมพูชาต้องเสียภาษีนำเข้า และยังคงเสียภาษีผ่านแดนให้กับด่านต่างๆ ในลักษณะที่ผิดกฎหมายอีกเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้นทุนสินค้าที่จำหน่ายในกัมพูชาสูงกว่าปกติมาก

5.6.6 ใช้มาตรการปกป้องทางการค้าด้วยมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น การตรวจสอบสินค้าก่อนการนำเข้า ฯลฯ ทำให้มีต้นทุนการนำเข้าสินค้าของกัมพูชาสูงมากกว่าปกติ

5.6.7 ปัญหาหลักเขตตามแนวชายแดน ที่ยังไม่สามารถชี้ชัดลงไปว่าเป็นเขตแดนของไทยหรือกัมพูชา ทำให้ไม่สามารถพัฒนาพื้นที่ตามแนวชายแดนได้

5.6.8 การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพและล่าช้า

5.6.9 การลอกเลียนและปลอมแปลงเครื่องหมายการค้าและผลิตภัณฑ์

5.6.10 ระบบธนาคารพาณิชย์ยังไม่เป็นที่นิยม มีการใช้เงินสดในการค้าทั่วไปค่อนข้างมาก

6. การลงทุน

6.1 ข้อมูลการลงทุน

การลงทุนจากต่างประเทศ : ประเทศที่เข้าไปลงทุนในกัมพูชามาก ได้แก่ จีน ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา เกาหลี สิงคโปร์ และไทย

ประเภทธุรกิจที่นักลงทุนต่างชาตินิยมเข้าไปลงทุนในกัมพูชา : โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป โรงงานรองเท้า ถุงเท้า และผ้าลูกไม้ โรงงานผลิตซีเมนต์ อุตสาหกรรมเกษตร ก่อสร้าง ท่องเที่ยว พลังงาน และโรงแรม

เงินลงทุน FDI : 207.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

6.2 การลงทุนของไทยในกัมพูชา

นักลงทุนไทยได้เข้ามาในกัมพูชาตั้งแต่ก่อนเปิดประเทศ (พ.ศ. 2535) โดยเริ่มจากการเข้ามาตัดไม้ ทำร้านอาหาร โรงแรม นำสินค้าเข้ามาจำหน่าย และซื้อของเก่า (เศษเหล็ก กระจาด) กลับเข้ามาไทย

ในปี 2549 ไทยเข้าไปลงทุนในกัมพูชาสูงเป็นลำดับ 6 มูลค่า 165.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองจากจีน ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ สาขาที่ไทยลงทุนมาก (จากจำนวนโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา) ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม อุตสาหกรรมเกษตรเหมืองแร่ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น

นักลงทุนไทยเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น หลังจากที่มีการประกาศลงทุนในกัมพูชาของบริษัท Thai Bev (เบียร์ช้าง) ปูนซิเมนต์ไทย และบริษัทน้ำตาลขอนแก่น โดยในปีนี้ได้รับอนุมัติรวม 5 โครงการ มูลค่า 9.99 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ได้แก่

6.2.1 โครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้า (Kampot Power) ของบริษัทสามารถ เพื่อ Supply ไฟฟ้าให้แก่โรงงานผลิตปูนซิเมนต์กัมปอต (ดำเนินการโดยบริษัทปูนซิเมนต์ไทย) มูลค่าเงินลงทุน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

6.2.2 โครงการสร้างโรงพยาบาล Angkor International Hospital ขนาด 250 เตียง ของโรงพยาบาลกรุงเทพ ในจังหวัดเสียมราฐ ภายใต้ชื่อบริษัท Angkor Pisith จำกัด มูลค่าเงินลงทุน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเป็นการร่วมทุนระหว่างกัมพูชา 51% และไทย 49%

6.2.3 โครงการพื้นที่สัมปทานเพื่อปลูกมันสำปะหลัง อ้อย และตั้งโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรของบริษัท Crystal Agro ในเขต จ.อุดรเมียนจัย มูลค่าเงินลงทุน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

6.2.4 โครงการพื้นที่สัมปทานเพื่อปลูกมันสำปะหลัง อ้อย และตั้งโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรของบริษัท Real Green ในเขต จ.อุดรเมียนจัย มูลค่าเงินลงทุน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

6.2.5 โครงการ Koh Kong Plantation เพื่อปลูกอ้อยและผลิตน้ำตาลทราย ในเขต จ. เกาะกง ของบริษัทน้ำตาลขอนแก่น จำกัด และบริษัทราชาซุส จำกัด ร่วมกับนักลงทุน จ. เกาะกง ประเทศกัมพูชา และนักลงทุนจากไต้หวัน มูลค่าเงินลงทุน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

นอกจากนี้ ไทยกับกัมพูชายังขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบต่างๆ โดยเฉพาะ ACMECS อาทิ การจัดทำ Contract Farming การส่งเสริมการซื้อขายสินค้าแบบหักบัญชี (Account Trade) การจัดตั้ง One Stop Service เพื่ออำนวยความสะดวกด้านพิธีศุลกากร การฝึกอบรมและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร โครงการจัดทำแปลงเกษตรสาธิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนของกัมพูชา เป็นต้น

6.3 เส้นทางการค้าและการลงทุนในประเทศกัมพูชา

6.3.1 การแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดกัมพูชา นับว่าไทยมีความได้เปรียบประเทศคู่แข่งอื่นๆ เนื่องจากมีพรมแดนติดต่อกับกัมพูชาเป็นระยะทางยาวถึง 798 กม. จึงสามารถขนส่งสินค้าทางบกเข้าไปยังเมืองต่างๆ ของกัมพูชาได้สะดวกและมีต้นทุนค่าขนส่งต่ำกว่าประเทศคู่แข่งอื่นๆ

6.3.2 เงินบาทของไทยเข้าไปหมุนเวียนในกัมพูชาเป็นจำนวนมาก และมีความนิยมสามารถใช้เป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเงินตราท้องถิ่น เนื่องจากมีความมั่นคงประกอบกับกัมพูชาขาดแคลนเงินเหรียญสหรัฐ ดังนั้นพ่อค้ากัมพูชาจึงมีความนิยมเอียงที่นำเงินบาทกลับมาซื้อสินค้าไทยอีก

6.3.3 ตลาดกัมพูชาต้องการวัสดุก่อสร้างเพื่อใช้ในประเทศเป็นจำนวนมาก เนื่องจากต้องมีการปรับปรุงและซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภคในประเทศที่ได้รับความเสียหายจากการสู้รบภายในประเทศ และการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะระบบคมนาคมขึ้นมารองรับการลงทุนจากต่างประเทศ จึงเป็นโอกาสทางการค้าของไทยที่จะส่งเสริมการส่งออกสินค้าประเภทนี้เข้าสู่ตลาดกัมพูชาให้มากขึ้น นอกเหนือจากสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความต้องการมากอยู่แล้ว

6.3.4 การลงทุนของต่างชาติส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อส่งออกโดยเฉพาะธุรกิจโรงงานเย็บเสื้อผ้าซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 80 ของมูลค่าส่งออกรวม จากการได้รับสิทธิพิเศษทางศุลกากร (GSP) จากสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่น ทำให้สินค้าที่ส่งออกจากกัมพูชาเสียภาษีอัตราต่ำเป็นพิเศษเมื่อนำเข้าประเทศเหล่านั้น ส่วนการลงทุนสำหรับผลิตสินค้าเพื่อการบริโภคในกัมพูชา ยังมีปริมาณน้อยเนื่องจากความต้องการสินค้าและกำลังซื้อของชาวกัมพูชายังอยู่ในระดับต่ำและสินค้าอุปโภคบริโภคส่วนหนึ่งสามารถนำเข้าจากประเทศใกล้เคียงได้ตามชายแดน

6.4 เขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Industrial Zone)

ปัจจุบันกัมพูชาได้มีเขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพื่อรองรับต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในกัมพูชา จำนวน 15 เขต ได้แก่

6.4.1 เขตนิคมอุตสาหกรรมเกาะกง (Neang Kok, Koh Kong Industrial Estate) พื้นที่ 339.36 เฮกตาร์ (1 เฮกตาร์ = 6.25 ไร่) อยู่ใน จ. เกาะกง ใกล้ชายแดนไทย บริเวณบ้านหาดเล็ก จ. ตราด

6.4.2 เขตนิคมการลงทุนอุตสาหกรรมซอเย็ง (Souy Seng, Industrial Investment Estate) พื้นที่ 136 เฮกตาร์ อยู่ใน จ. เกาะกง

6.4.3 เขตนิคมอุตสาหกรรมปอยเปต (Poipet, Industrial Estate Development) พื้นที่ 386.30 เฮกตาร์ อยู่ห่างจากปอยเปต 10 กม. บริเวณชายแดนไทย ด้าน อ. อรัญประเทศ จ. สระแก้ว

6.4.4 เขตเศรษฐกิจพิเศษ เอส เอ็น ซี (S.N.C. Special Economic Zone) พื้นที่ 108 เฮกตาร์ อยู่ กรุงพระสีหนุ

6.4.5 เขตเศรษฐกิจพิเศษกัมปอต (Kampot, Special Economic Zone) พื้นที่ 145 เฮกตาร์ อยู่ใน จ. กัมปอต

6.4.6 เขตเศรษฐกิจพิเศษแมนแฮตตัน (Manhattan Special Economic Zone) พื้นที่ 155 เฮกตาร์ อยู่ใน อ. จันเตเรีย จ. สวายเรียง บริเวณชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม

6.4.7 เขตการค้าและอุตสาหกรรมเสรีสตีงฮาฟ (Stueng Hav, Free Trade Industrial) พื้นที่ 191.25 เฮกตาร์ อยู่ใน อ. สตีงฮาฟ กรุงพระสีหนุ

6.4.8 เขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุ (Sihanouk Special Estate) พื้นที่ 70 เฮกตาร์ อยู่ที่กรุงพระสีหนุ

6.4.9 เขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ (Phnom Penh Special Economic Zone : PPSEZ) พื้นที่ 365 เฮกตาร์ อยู่ใน อ. อังสนอล จ. กันดาล

6.4.10 เขตเศรษฐกิจพิเศษพนมดิน (Phnom Din, Special Economic Zone) พื้นที่ 57 เฮกตาร์ อยู่ใน อ. คีร์วงค์ จ. ตาแก้ว

6.4.11 เขตเศรษฐกิจพิเศษอังกนา มง (Oknha Mong, Special Economic Zone) พื้นที่ 100 เฮกตาร์ อยู่ใน อ. สแรมเบ็ด จ. เกาะกง

6.4.12 เขตเศรษฐกิจพิเศษ สเว ทีล (Svay Teal Special Economic Zone) พื้นที่ 105 เฮกตาร์ อยู่ที่ จ. สวายเรียง

6.4.13 เขตเศรษฐกิจพิเศษไทเซง บาเวต (Tai Seng Bavet, Special Economic Zone) พื้นที่ 99 เฮกตาร์ อยู่ใน อ. จันเตเรีย จ. สวายเรียง บริเวณชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม

6.4.14 เขตเศรษฐกิจพิเศษโกลเฟม ปากซัน (Goldfame, Pak Sun Special Economic Zone) พื้นที่ 80 เฮกตาร์ อยู่ที่ อ. ซา อัง จ. กันดาล

6.4.15 เขตเศรษฐกิจพิเศษทารี (Thary City, Special Economic Zone) พื้นที่ 133.65 เฮกตาร์ อยู่ที่ อ. เมมุด จ. กัมปงจาม

7. ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

● ไทยกับกัมพูชามีความคล้ายคลึงกันทางด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างมาก จึงเป็นเรื่องง่ายที่รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะใช้ความร่วมมือด้านวัฒนธรรมเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ดังเช่นความพยายามที่จะประสานรอยร้าวของความสัมพันธ์ภายหลังเหตุการณ์ความไม่สงบในกรุงพนมเปญเมื่อปี 2546 ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมไทย-กัมพูชา เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรมและใช้เป็นกลไกในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ โดยสองฝ่ายได้

จัดประชุมร่วมกันแล้วหลายครั้งเพื่อกำหนดทิศทางความร่วมมือและแผนปฏิบัติการประจำปีสำหรับใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานร่วมกัน นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยว เพื่อผลักดันความร่วมมือในแต่ละสาขาด้วย

- ไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่กัมพูชาผ่านสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการเกษตร การศึกษาและด้านสาธารณสุขเป็นหลัก รวมทั้งการพัฒนาในสาขาอื่นๆ อาทิ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาชนบท และการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยในปี 2546 และปี 2547 ไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชาเป็นงบประมาณจำนวน 81.35 ล้านบาท และ 38.38 ล้านบาท ตามลำดับ (ไม่รวมความช่วยเหลือที่กัมพูชาได้รับโดยตรงจากส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนอีกจำนวนมาก)

8. ความร่วมมือด้านอื่นๆ

- ความร่วมมือด้านแรงงานและการต่อต้านการค้ามนุษย์ ไทยกับกัมพูชาได้จัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงานไทย-กัมพูชา และบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการขจัดการค้าเด็กและหญิงและการช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ 31 พ.ค. 46 เพื่อจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามแดนโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชาในประเทศไทย รวมทั้งป้องกันและปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ เมื่อเดือนเมษายน 2548 ทางกรไทยได้ขึ้นทะเบียนแรงงานชาวกัมพูชาไว้แล้วจำนวน 183,541 คน ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการพิสูจน์สัญชาติและออกเอกสารประจำตัว (Certificate of Identity : C.I.) แก่แรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานจำนวน 75,804 คน ซึ่งนับจนถึงวันที่ 1 เม.ย.49 มีผู้ได้รับการรับรองสัญชาติและได้รับเอกสารประจำตัวแล้วจำนวน 32,254 คน

- การพัฒนาร่วมเขาพระวิหาร รัฐบาลไทยกับกัมพูชาเห็นชอบร่วมกันที่จะพัฒนาปราสาทเขาพระวิหารเพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์อันดีงามที่ยั่งยืน โดยได้จัดตั้งกลไกขึ้นกำกับดูแล การดำเนินงานด้านต่างๆ ที่สำคัญคือคณะกรรมการร่วมเพื่อพัฒนาเขาพระวิหาร และคณะกรรมการอีก 2 คณะ ได้แก่

- 1) คณะกรรมการวางแผนการพัฒนาร่วมเขาพระวิหาร
- 2) คณะกรรมการเพื่อบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทเขาพระวิหาร โดยทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้เริ่มโครงการพัฒนาภายหลังจากที่ UNESCO ได้ขึ้นทะเบียนปราสาทเขาพระวิหารเป็นมรดกโลกแล้ว และให้เชื่อมโยงการพัฒนาช่องตาเต่า (ห่างจากเขาพระวิหาร 5 ก.ม.) ซึ่งฝ่ายกัมพูชามักบงเร้าให้ฝ่ายไทยเปิดเป็นจุดผ่านแดนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาร่วมเขาพระวิหาร โดยให้ดำเนินการทั้งสองเรื่องควบคู่กันในลักษณะ package และให้การพัฒนาส่งเสริมซึ่งกันและกัน

9. สถานะล่าสุดของความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา

พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีได้เดินทางไปเยือนกัมพูชาอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 15 ต.ค. 49 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) แนะนำตัวตามธรรมเนียมปฏิบัติทางการทูต สร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกับผู้นำของกัมพูชาและ “จับมือกัมพูชาไว้ให้อุ่น” โดยสร้างความเชื่อมั่นระหว่างกัน เพื่อปูทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปด้วยดี บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน (2) ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้นำของกัมพูชาเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศไทย ภารกิจและความจำเป็นของรัฐบาลในการสร้างความสมานฉันท์ภายในชาติ สร้างความเชื่อมั่นจากต่างประเทศและการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอุทกภัยภายในประเทศ (3) เน้นย้ำความสำคัญที่ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกันเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคีให้ก้าวหน้าและยั่งยืนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บนพื้นฐานของการส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจซึ่งกันและกันของประชาชนทั้งสองฝ่าย โดยยืนยันนโยบายและเจตนาที่จะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกัมพูชาให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าขึ้น พร้อมกับย้ำถึงความต่อเนื่องของโครงการความร่วมมือต่างๆ ที่ดำเนินอยู่และตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกันว่าจะดำเนินต่อไปโดยไม่หยุดชะงัก

สำหรับประเด็นความร่วมมือต่างๆ ที่ได้มีการหารือกันในครั้งนี้ที่สำคัญได้แก่

1. การปักปันเขตแดนทางบกและการพัฒนาในพื้นที่ชายแดน ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันที่จะร่วมมือกันอย่างจริงจังในการปักปันเขตแดนทางบกให้แล้วเสร็จโดยเร็ว รวมทั้งป้องกันมิให้การพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนมีผลกระทบ/สร้างปัญหาให้กับการปักปันเขตแดน นอกจากนี้ ยังได้ตกลงกันผลักดันความร่วมมือไทย-ลาว-กัมพูชาในกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต อาทิ การส่งเสริมการท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ภาคประชาชนและอื่นๆ
2. การเชื่อมโยงคมนาคมทางบก สองฝ่ายเน้นย้ำถึงความสำคัญของเรื่องนี้เพื่อส่งเสริมการสัญจรไปมาหาสู่กันของประชาชนทั้งสองฝ่าย และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันในระยะยาว โดยจะเร่งรัดดำเนินการโครงการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงที่ไทยได้ให้การสนับสนุนแก่กัมพูชา (ถนนหมายเลข 67 (ช่องสะง่า-อัลลองเวง-เสียมราฐ) และหมายเลข 48 (ตราด-เกาะกง-สเรอัมเบ็ด) ให้แล้วเสร็จตามกำหนดก่อนที่จะพิจารณาร่วมกันในการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงอื่นๆ ที่จะมีประโยชน์ร่วมกันต่อไป ตลอดจนเรื่องการให้ความสนับสนุนกัมพูชาในเรื่องการซ่อมสร้างเส้นทางรถไฟช่วงปอยเปต-ศรีโสภณ
3. การพัฒนาร่วมในพื้นที่ใกล้ทวิปทับซ้อนกัน ทั้งสองฝ่ายได้ยืนยันเจตนารมณ์ที่จะเดินหน้าโครงการตามที่ได้ตกลงกันไว้กล่าวคือ ให้มีการดำเนินงานทางด้านเทคนิคทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดอาณาเขตทางทะเล และการพัฒนาร่วมในพื้นที่ดังกล่าวต่อไป
4. ความร่วมมือในการป้องกันและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ยกเป็นตัวอย่างของความร่วมมือสำคัญนอกเหนือจากประเด็นด้านการเมืองและเศรษฐกิจ โดยได้ตกลงจะร่วมมือกันอย่างจริงจังในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งให้ขยายขอบเขตเป็นความร่วมมือด้านสาธารณสุขในภาพรวมด้วย

10. บทสรุป

กัมพูชาเป็นประเทศที่เพิ่งเปิดมาประมาณ 20 ปีหลังจากมีสงครามยืดเยื้อมานาน ทำให้ระบบเศรษฐกิจเพิ่งฟื้นตัว ยังต้องปรับปรุงกฎ ระเบียบด้านต่างๆ รวมทั้งด้านการค้าอีกมาก การค้ายังไม่เป็นระบบสากล กฎ ระเบียบและมาตรการต่างๆ ด้านการค้ายังมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และอำนาจต่างๆ ยังไม่กระจายออกไปสู่ส่วนภูมิภาค ปัจจุบันไทยได้สนับสนุนการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเพื่อเชื่อมโยงจังหวัดชายแดนไปยังกรุงพนมเปญ และเชื่อมต่อไปยังเวียดนาม ซึ่งสามารถเป็นทางผ่านสินค้าไปสู่ประเทศจีน เพื่อขยายตลาดการค้าได้อีกช่องทางหนึ่ง

11.1 ข้อเสนอแนะแนวทางในการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกัมพูชาในระยะสั้น

11.1.1 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้า

ในระยะสั้นไทยควรแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคทางการค้า โดยเฉพาะปัญหาที่เรื้อรังมานานก่อน เช่น ปัญหาเรื่องพื้นที่ทับซ้อน บริเวณชายแดน ซึ่งทำให้การค้าการลงทุนต้องชะลอออกไป ฯลฯ

แนวทางที่ 1 ใช้เวทีการเจรจาทวิภาคีทั้งการประชุม JC และ JTC

แนวทางที่ 2 ใช้ความร่วมมือส่งเสริมการค้าชายแดนระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน ทั้งนี้ ภาคเอกชน โดยเฉพาะหอการค้าจังหวัดชายแดนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันการเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดน โดยภาครัฐประกอบด้วยกระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น กรมศุลกากร กองทัพบก และภาคเอกชนประกอบด้วยหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด โดยควรมีการประชุมหารือเพื่อร่วมมือกันกำหนดมาตรการส่งเสริมการค้าชายแดน และแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดน

แนวทางที่ 3 การจัดกิจกรรมร่วม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานในจังหวัดตามแนวชายแดน ประกอบด้วยผู้แทนจากฝ่ายไทยและพม่าทั้งจากส่วนกลางและชายแดน

ทั้งนี้ ควรจัดให้มีการประชุมพบปะหารือ/Business Matching ระหว่างภาคเอกชนไทย-กัมพูชา เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างภาคเอกชนด้วยกัน ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน และระหว่างภาครัฐของทั้งสองฝ่าย

11.1.2 การกำหนดแผนงานการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้า

- 1) การประชุมหารือกันในระดับนโยบาย (ระดับรัฐมนตรีและผู้บัญชาการเหล่าทัพ)

โดยใช้เวทีการประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เพื่อให้นโยบายต่างๆ ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น นโยบายช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน เน้นพื้นที่ตามแนวชายแดนเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดี และเกิดการค้าขายระหว่างกันมากขึ้น จากนั้นจึงพิจารณาแนวทางในระดับปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ซึ่งอาจใช้เวทีการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (อพบ.) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

กรณีตัวอย่างเช่น ตามแนวชายแดนหน่วยราชการแต่ละหน่วยจะมีนโยบายที่ไม่สอดคล้องกัน ฝ่ายทหารจะเน้นความมั่นคง ปรามปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นนโยบายหลัก ฝ่ายพาณิชย์เน้นขยายปริมาณการค้าให้มากที่สุด แต่ฝ่ายทหารจะคุมตามแนวชายแดนทั้งหมด การค้าตามแนวชายแดนจึงเกิดความไม่คล่องตัว เพราะด้วยเหตุผลของ “ความมั่นคง” เป็นต้น เช่น ในกรณีพื้นที่ทับซ้อนตามแนวชายแดนของอำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ทำให้ยังไม่สามารถเปิดจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่ คือ บ้านป่าไร่-โอเนียงได้

2) การบูรณาการงานด้านการพาณิชย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมการค้าและการลงทุน

การบูรณาการงานพาณิชย์ โดยเฉพาะการค้าชายแดน ได้แก่ กรมการค้าต่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กองบริหารพาณิชย์ภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ และพาณิชย์จังหวัดตามแนวชายแดน โดยร่วมกันวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน ทั้งส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค ให้สอดคล้องกับนโยบายบูรณาการด้านการพาณิชย์ของกระทรวงฯ ทำให้พาณิชย์จังหวัดได้เข้าใจต่อบทบาทเชื่อมโยงกิจกรรม/กรอบความตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำผลไปปฏิบัติ นโยบายและกิจกรรมต่อเนื่องของกระทรวงฯ เชื่อมโยงกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องของจังหวัด

3) แนวทางการดำเนินงานในระยะยาว

(3.1) การใช้ยุทธศาสตร์ร่อนนำยุทธศาสตร์หลัก เช่น ใช้การท่องเที่ยวการค้า

(3.2) พัฒนาการรับส่งข้อมูลข่าวสาร โดยการถ่ายทอดให้ถึงระดับผู้ปฏิบัติให้ทันเหตุการณ์ เพื่อสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง เช่น กรณีมีการประชุมอาเซียน หากมีการลดภาษี หรือการลดมาตรการที่มีใช้ ภาษี ผู้เกี่ยวข้องในด้านนั้นๆ ต้องถ่ายทอดผลการเจรจาให้ผู้ร่วมงานได้ทราบ ทั้งในระดับกรม หน่วยงานส่วนภูมิภาค และหน่วยงานตามแนวชายแดน

(3.3) พัฒนาปัจจัยขั้นพื้นฐาน

11.2 การส่งเสริมการค้าชายแดน

11.2.1 ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบการค้าชายแดนให้เหมาะสม เช่น การกระจายอำนาจในการอนุญาตส่งออกและนำเข้าสินค้าให้หน่วยงานในพื้นที่มากขึ้น เช่น กระทรวงเกษตรฯ เพื่อรองรับ One stop Service

11.2.2 ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือในเรื่องสินค้าเกษตรกรรมที่กัมพูชาผลิตได้ โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร นอกเหนือจากการลดภาษีสินค้าเกษตร 23 รายการให้แก่กัมพูชา

11.2.3 ส่งเสริมให้มีการทำการค้าชายแดนในระบบ และร่วมมือกันปราบปรามการค้าลักลอบทำการค้าที่ผิดกฎหมายระหว่างกัน

11.2.4 ใช้เวทีการประชุม JTC เพื่อเป็นเวทีในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในระดับทวิภาคี โดยให้มีผู้แทนภาคเอกชนร่วมด้วย และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกัน

11.2.5 รัฐบาลไทยควรให้การส่งเสริม/สนับสนุน/ให้คำปรึกษาแก่ภาคเอกชน ในการเข้าไปทำธุรกิจในกัมพูชาเพื่อลดความเสี่ยง และร่วมกันแก้ไขปัญหาการค้าชายแดน

11.2.6 ควรมีการจัดแสดงสินค้าไทย ณ ประเทศกัมพูชาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อขยายตลาดการค้า โดยเน้นเฉพาะสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยและเป็นผลิตภัณฑ์ของคนไทย

สำนักอาเซียน

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

มีนาคม 2551